

Redactat de **NICU STEJEREL.**

Redacția **ARAD, Mikes Kelemen utca 8/10.**

Toate manuscritele să se trimită la adresa aceasta.

Grui Sânger.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A fost odată un hoț fioros și năpraznic care se numea »Grui Sînger«. Acest hoț locuia într'un codru foarte întunecos care se numea codru fără viață. În această pădure infernală, arborii, stîncele și prăpăstiile aveau fel de fel de forme uriașe. Prin stușișul acestei păduri întunecoasă amar de cel ce intra că rare ori eșea cu viață. Și chiar dacă eșea părea ca un strigoi galben și palid la față, căci această pădure mortală era ca un cuib de spaimă. Numai singurul Grui Sînger era Regele acestei păduri infernale.

»El era crud ca și un tigrul cînd și vede prada sa năpustindu-se asupra ei. Era crud ca uliu care se repede în stolurile de păsărele spre a le răpi. El se zice că era vrăjit de mic la satana se schinjue, să rupă, să prade să omoare lumea și apoi se fugă la întunec de oameni și de soare. Să calce, flori să

fărîme cuiburi de păsărele să smulgă aripi la fluturași și în fine fel de fel cruzimi. Cu timpul însă el măriinduse se lăsă de obiceiurile acestea și se apucă de alte lucruri și mai criminale și mai groasnice anume se jertfească femeii oameni, rîzînd cînd îi zărea.

De 10 ani Grui sta în acel codru sub cîte un ștejar bătrîn toată ziua și toată noaptea pîndind spre a face o crîncenă isbîndă.

El era ca un monstru cumplit și cine-l vedea zicea că a văzut ciună căci fața lui era palidă, ochi roșii ca jeratecu și înspăimîntători.

Și dacă cineva scăpa de el se afuma cu păr de lup.

Ceea ce îl făcea însă pe Grui să se mai liniștească era gîndul ce-l avea către tatăl său or de cîte ori comitea vre-o crimă.

În cele din urmă însă el a devenit

paricid (adică a omorât însuși pe tatăl său). Tatăl său vrînd ca să-și mai revadă fiul să-l mai sărute și să-l mai scoată la lumină spre a nu mai face așa jertfe jalnice, pleacă de acasă să meargă, a intra în acel codru întunecos spre ași găsi copilul său. El merge, merge mereu să apropie de codru și înaintează ascunzîndu-se în pădure, șoptind cuvinte dragălașe din gură ca, în timpul desmerdărei cînd copilul era în fașe. Cînd de odată aude un strigăt: Stai! Nenorocitul! Un pas de vei face vei fi mort.

Auzind aceste vorbe printre ramuri o bardă se vede lucind și bătrînul cade jos mort.

Grui se apropie de el și cînd vede că e tatăl său, se aprinde, se roșește, și cade jos lîngă bunul său părinte, ochii îi se păejenesc și i-se pare că pădurea arde în flăcări, și o mulțime de glasuri păreau că-l muștră, arătînd ranele lor nevindecate.

După puțin timp prin trosniturile pădurei aude un glas din altă lume zicînd: Tu infame Paricid! Tu proclat ucigaș, tu care azi pentru tine iadu se deschide, ai răpit zilele celui care te-a crescut și ți-a dat viață, și în lume să n'ai iertare nici odată de cît numai atunci, cînd această buturugă uscată lîngă care tatăl tău zace mort, va da ramuri, flori, frunze și poame, udînd-o tu neîncetat cu apă cărată cu gura ta din acea vale, pînă atunci tu vei fi legat cu rău neîmpăcat.

O jumătate de secol el cără apă din vale cu gura sa suindu-o și scoborîndu-o în genunchi spre a vărsa-o la rădăcina buturugi.

Dar vai! Cară el zi și noapte dar buturuga numai înverzi.

Cară el mereu pînă apă din vale se sfîrșește și mai rămase o gură el o soarbe dintr'odată și pleacă suind din vale în genunchi și în coate.

Dar drumul e greu și lung cînd în să ajunge pe la jumătatea căi el vede o păsărică pe jumătate moartă.

Atunci el o ia în mîna și o adapă cu apa din gură ne mai lăsînd nici o picătură.

Păsărica reînviază și se ridică în sus ciripind de bucurie.

Atunci din cer un glas duios se aude: Sînger, ertat ești de păcate. O faptă bună în cer prețuește mult. El uitîndu-se în sus vede ceru deschis și îngerii cu sînurile deschise primindu-l ca pe un frate în cer.

Atunci el vede buturuga care o udase crescuse lăstari, frunze și flori.

Iar de el se spune că pe locul unde a murit, răsare în fie-care an un pom sălbatic ce poartă poame roșii și i-a pus numele de »Sînger«.

A. Popescu Doba.

Sora și fratele.

Strigă mîndru Vasilie
Sora! sora Solomnie
Hai cu mine-n cununie
Solomnia așa grăi
Ba io frate n'oi vini
Că nu-i lucru cu dreptate
Să se ia o soră cu frate
Cînd sînt străine bogate.
Vasilie iar grăi
Cu asta nu tii mîntui.
De min' soră Solomnie
Fără hai la cununie
Ea iară din nou grăi
Ba io frate n'oi vini
Pînă cînd tu nu-i aduce

Sfântul soare
 Nănaș mare
 Sfântă lună
 Nănașă
 Ba și stelele
 Drustile
 Luceferii
 Stegarii.
 Nici vorbă n'a gătat
 El toate le-a adunat
 Și iară o cuvîntat.
 Soră, soră Solomnie
 Hai cu mine 'n cununie.
 Ba io frate n'oi vini
 Pînă tu frate nu-i face
 Pod de aramă
 Pește vamă
 Pod de argint
 Peste pămînt,
 Să trecem frate curînd
 Ea nici vorba n'o sfîrșit
 Cînd toate s'au isprăvit.
 La biserică au pornit
 Cînd în biserică au intrat
 Fata s'o cutremurat.
 Și icoana Precești
 Din fundu bisericii
 O 'nceput a lăcrăma
 Și așa a blăstăma:
 Să fi mire blăstămat
 Pentru ce te-ai cununat
 Cu soră, că-i păcat.
 Cînd o mers din cununie
 Biata soră Solomnie
 O trecut pe lîng'un rîu
 Afund pîn' din sus de brîu
 Ea acolo s'o țipat
 Și din gură-o cuvîntat:
 De cît muere frate meu
 Mai bine moartă 'n pârîu
 Mai bin' hrană peștilor
 Și arină fețelor
 Cînd fetele-or arini
 Pe mine m'or pomini
 Și ele n'or păcătui.
 Mirele s'a supărat
 Ș'apoi și iel s'o țipat
 În apă și s'o înecat.
 Și așa s'o isprăvit
 Un ospăț nelegiuit.

In birt.

Dada și Râpa.

Rîpa: Iaha, iha, Dado?!

D.: Mă, ținye capu'n mince, că gură și năcazurile boaresii mele, hazi, hăt mînye, mă fac să mă calșe nyevoile, și să mă lovască hai porodgină,... și mă bagă'n groapa dracului.

R.: Hapoi dhapoi, șe-oi zise eu, dado, mîncuți coperișul dela pipă, că hamea mă mai iea și cu învîrtitoriul mestecău dgela mămăligă.

D.: Iaha! Hi!

R.: Hașa, zău, Dado, ș'amea e ra dă gură, că hacuși numai poacă roadge, niși mămăligă!

D.: Nu hașa, moi Fipo.

R.: Hapoi, da cum Dado?

D.: Hașa moi, că hamea are gură mare, de-o auzi, poți hauzi și dgin iad, cînd înșepe a toloi și lărmui.

R.: Ha, ha, ha, hi, hi, hi, Dado; hapoi-dapoi că și hasta-haia a mea strigă și șdiară, cînd îi măsur hale coaste cu muchea toporului, de numai d'un dragul să dai: și ciamă pe hăl Devla săi hajute. Par'că hăl Devla al nostru mîncui tăpile și fundul scaunului, nu s'ar bucura, cînd eu o pot fașe pe boareasa mea să strige pînă la el.

Dada: Iaha! iha!

Hora țăranilor.

Fetele de pe la noi,
Cînd să 'mbracă cu forfoi,
În zile de sărbătoare:
Crezi că toate-s domnișoare:
Cu mînuși, cu parazoale,
Părinții le mor de foame.
Fata care-i mai săracă
Se îmbracă mai bogată,
Ca cea cu boii 'n poiată,
Ce umblă mai negătată.

Foaie verde solzi de pește
Dorul mîndrii mă muncește,
Ca să iau condeiu 'n mîină
Și să-i scriu o săptămîină!
Frunză verde folomfiu
Vezi mîndră, că eu îți scriu.
Toate-așa precum le știu,
Fire-ai rămas în pustiu:
Că eu știu adevărat,
Că pe mine m'ai uitat, —

Și-a mers vestea peste sat:
Că iară nu ai bărbat!

Frunză verde baraboi,
Junii încă-s cu forfoi,
Că să 'mbracă în mătasă
Și n'au nici mălai pe masă!
Umblă toți a să'nșura
Ș'acasă n'au ce mînca!
Umblă toți în șezătoare
Și n'au cizme în picioare.

Fetele's la gît cu ținte
Ș'abia umblă de flămîndă;
Poartă cămăși din mașină,
Nu cusute cu-a lor mîină!

Dragă mi fata curată
Și gura nevinovată,
Fetele cari să văpsesc,
Nici o ceapă nu plătesc,

Că dinții li-se negresc
Și obrații se sbîrcesc —
Nimănui nu-i trebuiesc!

Pîn' eram la maica fată,
Era holda secerată;
Și torsei, și pusei pînză,
Numai tot cîntam din frunză,
Dar de cînd mă măritai
Și săpai și secerai,
Și torsei, și pusei pînză,
Și lăsai pe Cucu 'n frunză.

Nevasta care-i nevastă
Slobodu-i să se iubească,
Ori cu mine, ori cu altu,
Numai să n'o știe satu:
Și să n'o afle bărbatu!

Inflorește rugule,
Strînge fata pruncule,
Că și eu pe cite-am strîns
Nici una nimic n'a zis:
Numa or tăcut — și ș'or rîs!

Harnică mamă ai avut
C'asa mîndră te-a făcut!
Cînd mă uit dragă la tine
Rîde inima î rmîne;
Cînd mă uit la fața ta
Așa 'mi crește dragostea!

Frunză verde de iernat,
De trei ani n'am fost în sat,
Ci cătană la 'mpărat,
Și fete n'am desmierdat.
După trei ani veni-i iară
La părinți, în a mea țară.
Cînd am pus picioru'n sat
Lucru naibii am aflat:
Că fetele dela noi,
Nu mai joacă doi cu doi,
Ci se joacă de-a furatu,
De le rîde întreg satu!

Pătania lui nea Ion la București.

Tot auzise nea Ion al Floarei, că la București se vînd toate lucrurile eftine. Care cum venea pe la el îi spunea că ceea-ce cumperi în alte orașe cu 10 lei, în București cumperi cu 5.

— Vezi mă Ioane, îi zise femeia lui într'o zi, uite acum te duci cu mere la București, ia-mi și tu o pereche de ghetete dalea mai bunele. Mi-ar fi drag, vezi tu și mie să port ceva mai abitir.

Vezi bine, că o să-ți iau, îi răspunse omul nostru și poate mai cumpăr și alte halea, cum ar fi niște fărfurii, lingurițe și furculițe, să avem și noi cu ce sta înaintea, cînd îți vine în casă un om mai de samă. Iși pusese nenea Ion în gînd și trebuia să facă.

Intr'o Joi după prînz încărcă merile și pleacă cu alți tovarăși la București. Pînă să plece, femeia încă îi mai dete grije să ia ghetete. Ion făcu un creștez pe coada biciului, pentru ghetete și altul în alt fel, pentru fărfurii și porni la drum. Ajuns în București, întrebă pe jupînul merilor, după ce-și ia socoteala chiriei, de unde ar putea cumpăra lucruri mai eftine.

— He!... Badeo Ioane, aici găsești lucruri mai eftine ca în alte părți, că nu degeaba, e orașul ăl mare, dar să fii cu ochii în patru și de îi intra la vr'un jidan să-i dai totdeauna pe jumătate din cît cere».

— »Bine, zise nenea Ion, bine că mi-ai spus! Cînd e vorba de tocmeală, apoi nici eu nu sînt prost, nu știu cîți ovrei m'ar putea înșela!»

Ii intră însă în cap 2 lucruri, lui nea Ion și anume: să fie șmecher și să dea prețul pe jumătate din ce va cere ovreiu.

— »Mă! dar dacă o cere p'un lucru d'un leu, 20 de lei,, atunci nu m'a ars? Ca să nu fiu prea prea, să-i dau a 3-a parte din ce o cere».

Porni Ion al nostru cu încă 4 tovarăși, prin prăvălii. Ca să fie șmecher, el își făcu planul cu ceilalți ca să intre în prăvălie și să puiе toți mîna pe cîte ceva, ca ast-fel vîzînd negustorul, că are să vîndă mult, la atîtea mușterii să-1 lase lui mai ieften.

— »Dă-mi o pereche ghetе, jupîne zise Ion, Dar să fie dalea femeieștele și să n'aibă gumilastrică«.

— »Dă-ne și nouă cîte una, ziseră ceilalți 4 tovarăși. După ce deteră negustorului ațele cu cari luaseră măsura pe picioarele femeilor, acesta le scoase ghetetele.

— »Cîte parale, domnule, întrebă Ion.

— »Șasesprezece lei creștine, că sînt ghetе și prima marfă...«

— »Ți-o! da 4 lei și înfășoarele la hîrtie.

— »Da bine mă, Badeo, noi nu sîntem jidani să vindem așa; dute la ovrei!

După ce eșiră în stradă, Ion și cu tovarășii lui se scărpinau în cap, neștiind încotro s'o ia. Un ăla jerpelit la haine și tras la față, de par'că era sf. Sisoie, îi întreabă ce caută. După ce ei își spusерă păsul, arătarea asta de om, le zise să meargă în ulița păduchilor, că acolo se vinde mai ieftin ca or unde.

— »Da bine jupîne, îi zise Ion, ce, aici se vînd și păduchi? Și apoi de aceea se găsesc și fără bani; eu vreau să cumpăr o pereche de pereche nu lighioane d'alea«.

— »Apoi nu așa badeo, boscorodi din gură jarcaletele, numai vorba vine pentru că acolo se vinde ieftin ca și păduchii ai d-tale și ai mei.

— »Ba poate d-ta să ai jupîne, că te vîd cam rupt, au unde să 'și facă păduchii culcuș; dar pe mine m'a ferit Dumnezeu de așa patimi.

În cele din urmă, românul voind să vadă și el ce dracu de uliță e aia și ce se vinde pe acolo, plecă cu tovarășii cari se mirau și ei d'ășa dracovenic. După puține cotituri pă hăle uliți înguste, ajunseră la o prăvălie, unde îl întîmpinară în prag niște hăia cu față

pistriță, cu părul roșu și ochii albi. Auliu? le toroia gura de fripti ce erau de pă bani. »Cu țărani asti facem chiștig azi«, or fi zis în gîndu-le. Nu știau că au de aface cu ne nea Ion, care își pusese în gînd să îi păcălească. Românii intrară în boșca evreilor și făcură ca și la cealaltă prăvălie. Bucuros ovreii-stăpîn intră în tocmeală cu Ion, care alesese niște ghetе cu nasturi dintr'o cutie.

— »Să-mi dai pu ele 15 lei, Badeo«. »Ba o fi și 5, că sînt scumpi bani, jupîne«. »Ba o fi 10 ba o fi 5.50, ba 8, ba 6 zise în cele din urmă Ion, spuindu-i, că nu mai dă și că are să piardă și de la ceilalți. Șmecheria românilor se prinse și oamenii plecară veseli. Stăpînul prăvăliei, după ce se descebălu din zăpăceală în care îl pusese țărani, se luă după ei și cum Ion ținea ghetetele la subțioară îi smulse una. Românii se luară după el și ajunși la prăvălia jidanului îl întrebară de ce a luat gheata căci ce a tocmit a dat.

— »Adu pânduri aici, zise jidanul să vadă de ce înșelat la eu«. Nici nu înțelegeau sătenii ce blogodoresc jidanii, cînd doi sergenți de stradă îi luară pe toți și îi duse la secție. Aci comisarul după ce auzi posna întîmplată surîse pe sub mustăți de bucurie și apoi zise jidanului:

— »Mă tirtane, te pui la foi de viță, acum să aduci ghiata«. Jidanul n'avu încotro și-i dete ghiata lui Ion. Plini de bucurie țărani, că au găsit în București, un român d'ai lor, plecară mulțumindu-i. Să fi văzut ce ochi făcea jidanul. Nu-i era necaz de pagubă, căci l'au înșelat niște țărani.

Cît haz apoi n'a făcut în sat povestea întîmplărei lui Ion, femeea lui însă s'ales cu ghetе de ț-era drag s'o vezi

RADU.

Cununia dintre frați.

Dă-i mîndruț să ne lăsăm,
Ori nu vezi de cîte dăm?
Pe noi a picat blăstem,
Ori de mamă, ori de tată,
Să nu fim noi la olaltă,
Dă-i mîndrucă să fugim
Pe din sus de țintirim
Iarba popii s'o tîrim,
Iarba popii nu-i tîrită,
Gura nu ni drăgostită,
Iarba popii nu-i călcată,
Rouă încă nu-i scuturată,
Gura nu ni sărutată;
De Joi sara nici odată.
Și nici nu s'o săruta
Pînă Sîmbătă sara;
Iarba popii s'o călcăm,
Rouă să o scuturăm,
Gura să ni-o sărutăm.
Numai eu mi-am auzit
De un om îmbătrînit:
Peste munții rămurăți
Este un popă din doi frați,
Cunună pe cîți îs dragi.
Pentr'o iție de vin
Cununa-ne-a fără vin
Pentr'o iție de bere
Cununa-ne-a cu plăcere
In biserică de-o ntrat
A prins și i-a cununat,
Sfinții toți că s'au strîmbat,
Cînd a prins popa a le zice,
Icoanele-au prins a plînge,
Luminile a se stinge.
Popă numa a zis așa:
— Spune-mi numai fiule,
De ce ați venit la noi,
Ce s'a văjit între voi?
Eu pe mulți am logodit
De aieste nu s'au vîjit
Eu pe mulți i-am cununat
De asta nu s'a întîmplat.
— Părinte popia ta
De ni cununa ori ba.
Sîntem frați de pe mama.
— Dă-i mîndruț să ne n'trebăm,
Care din cine sîntem?

— Eu-s feciorul Radului
Din fundul Bănatului,
Din fundul Bănatului.
Și eu-s fata Radului
Mulțumesc lui Dumnezeu:
Ne-am aflat soră cu frate,
Pîn' a nu face păcate.

Țiganul și peștii.

(Anecdotă)

Era și Cula cuminte
Ca mulți alții dinaintea,
Și era el, om cu nume,
Cum sînt astăzi mulți în lume,
Cinstit, Doamne, și isteț:
Prindea gîsca din coteț.
Iar de cumva să'timpla,
Ca să-l prinză cineva:
Groaza, frate, te prindea
Cum el să știa jura,
Că n'a pus mîna pe ea!
Așa Cula nost, vestit,
De multe, cîte-a pățit,
Nu știu ce i-s'a 'ntîmplat,
Că 'ntorcîndu-se din sat
Odată — pe înserat,
Se pune bolnav în pat.
Și bolește... Și tîngește:
Leacul nu și-l nimerește!
Iară fiul său Ciurilă
Meșter mare, lîngă pilă,
Văzînd el pe tatăl său
Bolind, Doamne, așa de greu,
Se puse a-l întreba:
— »Nai pofți, Dado, ceva?«
— »Cum să nu, Doamne ferește,
Ce bun ar fi niște pește!...
Să vezi cum aș mai mînca,
Tot așa 'n gură-aș băga...
Poate m'aș și vindeca...!

Și Ciurilă, fiul său,
 Cu credință 'n Dumnezeu,
 Pleacă, descântînd mereu:
 — »Dă'mi Doamne, dă-mi un șevan,
 Că-i bolnav Dada de-un an,
 Și nu mîncă cu unsoare,
 Că îi merge rău la foale,
 Și dacă mi asculta,
 Și Ție, Doamne, ți-oi da,
 Sau ți-oi cîrpi vr'o căldare,
 Ori te-oi pili pe spinare.

Și așa mereu vorbind
 Pîn' la baltă ajungînd,
 Undița 'n ea aruncînd,
 Nu știi, cum se nimerește,
 Că se prinde 'n ea un pește!
 Ciurilă, tanțoș, smîcește
 Peștele — afară îl isbește...
 Nu mai știa de fălos
 Ci săria în sus și 'n jos.
 Tot săria și tot juca
 Și cu Devla se vorbea:
 — »Vezi, cît ești de pricopsit,
 Dar eu tot te-am celuit,
 Că din peștele ce-am prins,
 Tu pe buze nu te-ai lins.
 Iară treaba stînd așa,
 Tu-i fi bun și-i mai răbda!

Tot astfel vorbind țiganul,
 Nu văzu de loc, țirtanul,
 Că peștele tot săria
 Și de lac s'apropia.
 Cînd văzu, și se mira,
 Peștele în tău era!
 — »Auleo, Devla, cei acuma?
 Poate tu nu cunoști gluma?
 Că eu doar num'am glumit,
 Dar tot l'aș fi împărțit
 După cum ne-am fost tocmii!

Nicolae Selbăgian, din Cireșul-Timiș.

Poșta Cucului.

»Românul Bănățian« în R. —
 Versul din cale afară lung și plin de
 cuvinte neestetice, și cu înțeles prea
 profan, ca: »te-ai spurcat«... »Vrednic
 ești de ștreangu gros, — Că ești la lim-
 bă flocos«... Apoi că popa unit ar fi
 ros la »un picior de cal — nu ți-o crede
 nimeni, — ori cît de »spurcat« zici că
 ar fi.

...»Cu carnea cea puturoasă,
 Pice-ți a ta de pe oase«...
 »Măi, părinte, nu ști bine,
 Că vagonu nu-i de tine,
 Vagonu e pentru marvă
 Nu-i pentru popii din țară...

Mai la vale zici:
 »Ști tu, colo, lîngă moară,
 Dar la gît se ai o sfoară...
 Și în loc de patrafir«...

Patrafirul nu e obiect lumesc, prin
 urmare să-l lăsăm cu toată sfințenia cu-
 venită în biserică. Cu popa putem glu-
 mi, dar cu patrafirul — nu! — Nu vă
 atingeți de lucrurile bisericești.

»S'aud că ești spînzurat,
 Trupul de cioare mîncat«...

Mai bine l'ai nimerit pe Pavel Achim:

»Ii fălos că i-or zis des,
 Că-l vor pune'n sat chinez:
 Chinez mare și lăudat,
 Peste gîștele din sat«...

Și lui Petru Gostilă i-o cînti bine:

»Gură largă și-au făcut
 Ca să poată 'mbuca mult,
 Iară votul și l'a dat
 S'ajungă jurat la sat...
 Sînteți oameni cu avuție
 Și-ați votat pentru rachie:
 Zău, rușine să vă fie!!!